

5. Horashchuk V.P. (2006), "Kultura zdorovia – novyi suchasnyi napriam formuvannia zdorovoho pokolinnia" [The culture of health is a new modern trend for the formation of a healthy generation], *Problems of Education: sci-methodol. collected articles*, Kyiv: Institute of innovative technologies and content of education, 2006. no. 48, pp. 184–189.
6. Karpiuk R., Petryk O. (2016), "Formuvannia pozytyvnoi motyvatsii na zdorovy sposib zhyttia u ditei ta molodi v konteksti vyvchennia shkilnoho predmeta "Osnovy zdorovia"" [Formation of positive motivation for a healthy lifestyle among children and young people in the context of studying the school subject "Fundamentals of Health"], *Pedagogical Journal of Volyn*, 2016, no. 2, pp. 114–119.
7. Lohvynenko O. (2014), "Zdorovyvy sposib zhyttia yak naukove intehrovane ponyattya" [Healthy Lifestyle as a Scientific Integrated Concept], *Youth and Market*. No. 5, pp. 62–65.
8. Petryk O.I. (1993), "Medyko-biologichni ta psykhologo-pedahohichni osnovy zdorovoho sposobu zhyttia. Kurs lektsiy: navch. posib. [dlya stud. un-tiv ta ped. in-tiv]" [Medical and biological and psychological and pedagogical bases for a healthy lifestyle. Course of lectures: tutor. manual [for the students of universities and pedagogical institutes]], Svit, Lviv, Ukraine.
9. Skorokhod T.V. (2010), "Hotovnist maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv do valeolohichnoho vykhovannia uchniv" [Readiness of the future primary school teachers to valeological education of students], *Proceedings of XVIth All Ukrainian Scientific and Practical Conference "Valeological education in educational institutions of Ukraine: state, trends and perspectives of development"* Kirovohrad, RVV KDPU named after V. Vynnychenko, 2010, no. 16, p.1, pp. 69 – 76.
10. Sokolenko L.(2014), "Suchasni tendentsiyi formuvannia kultury zdorovoho sposobu zhyttia v protsesi pidhotovky maybutnikh fakhivtsiv" [Modern trends in the formation of a healthy lifestyle culture in the process of future specialists' training], *Problems of modern teacher training*, 2014, no. 10(2), pp. 193-199.
11. Urum N.S. Pidhotovka maybutnikh vchyteliv do zabezpechennia zdorovoho sposobu zhyttia molodshykh shkolyariv [Future teachers training for ensuring a healthy lifestyle for junior school students], *Proc. of All Ukrainian scientific and practical conference "Actual Problems of the Person-Oriented Educational Process in Professional Education"*, Kyiv – Izmail, Izmail, 2008, no. 9, pp. 114-122.
12. Yarchuk Yu.H.(2013), "Formuvannia kultury zdorovoho sposobu zhyttia v systemi pryoritetiv derzhavnoi osvithoi polityky" [Formation of a healthy lifestyle culture in the system of priorities of state educational policy], *Scientific Bulletin of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanov, Series 7. Religious studies. Culturology. Philosophy: collected articles*, Kyiv : Publishing House of NPU named after M.P. Drahomanov, 2013, no. 29 (41), pp. 226-229.

В статтє определены проблемы подготовки будущих учителей к формированию понятий «здоровье» и «здоровый образ жизни» в младших школьников. Проведен анализ уровня теоретические знания основ здоровья и здорового образа жизни и уровень их использования будущими учителями начальной школы.

Ключевые слова: здоровье, здоровый способ жизни, подготовка будущих учителей.

The formation of general and professional competences of students of pedagogical specialties involves the future teacher's diversified developmental process, the formation of a humanistic pedagogical position on the basis of the unity of professional, socio-economic and valeological training. Analysis of recent research and publications. Over the past decades, special attention has been paid to the health problems of young people in Ukraine, to the formation of a legal and educational base for a healthy lifestyle (V. Butenko, L. Vysochan, M. Honcharenko, M. Hrynova, V. Yefimova, V. Orzhekhovska, O. Lohvynenko, V. Petlenko, I. Solonenko, S. Strashko, Yu. Yarchuk). According to many scientists Ukrainian educational system does not sufficiently motivate young people to observe the healthy lifestyle bases (M. Hrynova, H. Zaitsev, O. Kabatska, V. Chernii, R. Karpiuk, O. Petryk, L. Sokolenko, Yu. Yarchuk), and the situation, that concerns the state of health is determined by a low level of knowledge about health and healthy lifestyle, disrespectful and irresponsible attitude of young people toward their health and the health of others (Skorokhod, V. Orzhekhovska, O. Lohvynenko). The aim of the article is to summarize the problems in the future teachers' training for the junior pupils' healthy lifestyle formation. At the present stage of society's development health and healthy lifestyle require a special integrated approach to the future teachers' training for the formation of these concepts in junior pupils, due to the identified problems, namely: the necessity for professional skills mastery in the course of training process, the formation of individualised style of students' pedagogical activity, the formation of students' responsible position on the quality of their educational activities results, the mastering of different modern pedagogical technologies and self-study skills. The results of the conducted questioning and survey showed that only half of the future primary school teachers have theoretical knowledge of the basic principles of health and healthy lifestyle and observe (follow) them in the process of their life.

Key words: health, healthy lifestyle, future teachers training.

УДК 378.011.3-051:78:784

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-83-86

Гаснюк Вероніка Василівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве

МЕТОДИЧНА КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

В статті розкрито сутність понять: «культура» та «методична культура» майбутнього викладача. Проаналізовано наукові дослідження проблеми формування методичної культури майбутнього викладача. Обґрунтовано актуальність методичної культури викладача вищого навчального закладу. З'ясовано значення формування методичної культури в процесі вокальної підготовки майбутнього викладача та їх професійного становлення.

Ключові слова: культура, методична культура, методична культура майбутнього викладача вокалу.

Постановка проблеми. Нові тенденції у професійній освіті, її діалог з культурою людини як творця і суб'єкта, здібного до культурної самоосвіти, стимулювали інтерес до дослідження феномену «методична культура» майбутнього викладача вокалу. Модернізація системи підготовки майбутніх викладачів у вищих навчальних закладах є актуальною проблемою сьогодення.

Переконані, що студент, який бездоганно володіє всіма аспектами вокально-виконавської діяльності, не стане, по суті, викладачем, якщо не буде вміти навчити, не оволодіє технологіями, що сприятимуть процесу навчання й виховання.

Стратегічною метою професійної освіти є передавання акумульованої суспільством культури. В контексті підготовки

майбутнього викладача вокалу зміст його професійної освіти може виявлятися у сформованій методичній культурі, яка визначає той напрямок професійної діяльності, завдяки якому відбувається не лише розвиток та становлення, а й подальший саморозвиток викладача-професіонала.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науково-педагогічному співтоваристві феномен «методичної культури викладача» трактується неоднозначно. Більшість авторів методичну культуру педагога розуміють як компонент його професійно-педагогічної культури, що забезпечує можливість викладання конкретної дисципліни відповідно до знання методики (М. Гільмудлін, Т. Ковтунова, Р. Мильруд, І. Новик); ряд дослідників з методичною культурою педагога співвідносять ефективне виконання професійно-педагогічної діяльності в цілому (Т. Таранова, Н. Нікуліна); визначення методичної культури як інтегративної якості педагога, що характеризує його здатність до методичної діяльності, запропоновано у працях Т. Бережної, Т. Гущиної, Л. Плеханової та ін.

Мета статті: узагальнити теоретичні підходи щодо сутності, змісту та основних характеристик методичної культури в контексті підготовки викладача вокалу.

Результати дослідження. Ключовим у дефініції «методична культура» виступає термін «культура», який є предметом наукових пошуків різноманітних галузей знань: філософії, соціології, аксіології, культурної антропології, історії культури, культурології та ін. Тепер поняття «культура» налічує понад 500 визначень. Фахівці з теорії культури А. Кребер і К. Клакхон проаналізували і згрупували їх, як: описові, історичні, нормативні, ціннісні, структурні, символічні, ідеологічні, психологічні. Таке різноманіття груп визначень підтверджує той факт, що культура є складним суспільним феноменом. Вона впливає на працю, побут, дозвілля, менталітет, спосіб життя як всього суспільства в цілому, так і окремої особистості.

Один із засновників німецької класичної філософії І. Кант називав культурою досконалість розуму і вбачав її основу не в самій природі людини, а в сфері її морального існування. Він вважав, що культура – це здатність індивіда піднятися від обумовленого його тваринною природою емпіричного, чуттєвого існування, при якому мета його поведінки визначається зовнішнім світом, до морального існування, яке дає змогу вільно діяти в ім'я своїх цілей, зважаючи на веління морального обов'язку [5, с. 30].

Для педагогічної науки, вважає М. Каган, «філософія осмислення культури, її ситуації і навіть окремих її проявів» дає можливість відкривати нові перспективи, а «осмислення культурної реальності людини у всій повноті їх взаємодії» – створювати нові програми розвитку особистості, розробляти нові підходи до організації навчального процесу [3, с. 47].

Визначаючи поняття «культура» науковці-соціологи розкривають чинники організації і формування життя певного суспільства за рахунок існування культурологічних сил [8, с. 43]. З позицій педагогіки проводила дослідження культури і механізм її функціонування Н. Павелко, яка визначила чотири рівні цього процесу. На першому рівні культура виступає як діалектична єдність матеріальної і духовної культури; на другому – як прояв професійної культури окремих груп людей; на третьому – як педагогічна культура, носіями якої є люди, які займаються виховною практикою; на четвертому – як професійно-педагогічна культура, тобто педагогічна діяльність на професійному рівні [7, с. 132].

Як одну з найважливіших складових культури суспільства зумовлену специфікою педагогічної діяльності викладача, спрямовану на особистісний, інтелектуальний та діяльнісний розвиток, самовдосконалення, розглядає професійно-педагогічну культуру В.Сластьонін. Він визначає її як складне системне утворення, що представляє собою впорядковану сукупність загальнолюдських ідей, професійно-ціннісних орієнтацій і якостей особистості, універсальних способів пізнання і гуманістичної технології педагогічної діяльності [9]. У словосполученні

«професійно-педагогічна культура викладача» поняття «культура» є констатуванням форми досвіду особистості; «педагогічна» зазначає специфічну форму і зміст досвіду; «професійна» визначає суспільний контекст, у межах якого педагогічна культура фахівця існує і реалізується як суспільно значущий досвід.

Однею з перших дослідників, що ввели в сучасний науковий обіг поняття «методична культура педагога» була І. Новик, яка підкреслює, що для викладача вона виступає як суб'єктивний аспект професійної діяльності, як здатність віддзеркалювати існуючий досвід методичної науки у своїй педагогічній діяльності, шукати міру між власними потребами, знаннями, досвідом і станом розвитку певного навчального предмету. Як складне особистісне утворення, яке проявляє себе у викладанні певних навчальних дисциплін, розглядає методичну культуру Т. Гущина. Через акцентуацію на нормативну функцію розкриває сутність методичної культури Ю. Пасов. Феномен «методичної культури викладача» науковець представляє як частину загальної соціальної культури, що накопичується людством у певній сфері людської діяльності і далі конкретизує дану дефініцію через його компонентний склад щодо викладача іноземної мови, а саме: знання про всі компоненти навчання (цілі, засоби, об'єкт, результати, прийоми, про самого себе як педагога); досвід здійснення прийомів професійної діяльності як репродукції культури; творчість як перевтілення і перенесення прийомів навчання (продукція нового в навчанні); звернення до особистісних цінностей досвід емоційного відношення до професійно-педагогічної діяльності.

А. Карачевцева розглядає методичну культуру як системну характеристику сутнісних властивостей особистості майбутнього фахівця, методичної діяльності і мислення, як процес руху майбутнього педагога до самовизначення в методичному бутті з наступним саморозвитком і самовдосконаленням. У такому розумінні методична культура виступає як узагальнений показник методичної готовності, розвитку методичного мислення, особистісного розвитку майбутнього педагога, як показник сформованості уміння трансформувати психолого-педагогічні і предметні знання в методичну діяльність [4, с. 17-18].

Н. Морзе, досліджуючи методичну культуру вчителя інформатики, розуміє її як рівень підготовленості вчителя до діяльності, заснованої на сформованості загальних, спеціальних і конкретних методичних умінь, що спираються на знання і навички, сформовані під час вивчення математики, інформатики, філософії, педагогіки, психології, методики навчання інформатики, використання обчислювальної техніки в навчальному процесі, і пов'язані з навчанням інформатики у школі та використанням у навчальному процесі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. На наш погляд, автор подає не стільки визначення, скільки опис даного поняття [6].

У ряді досліджень методична культура розглядається як професійно значуща якість особистості, що інтегрує знання, уміння і досвід методичної діяльності і визначає способи організації ціннісної взаємодії в освітньому процесі. Так, В. Жилкін розуміє методичну культуру педагога як інтегративне утворення, що включає ряд елементів, серед яких виокремлено знання, прийоми, досвід і творчість. Л. Плеханова розглядає методичну культуру як соціально-професійну характеристику педагога, що забезпечує високий рівень його професійної діяльності, методичне осмислення педагогічних засобів, які він використовує у навчальному процесі, і сприяє створенню та засвоєнню нових педагогічних цінностей і технологій [2, с.7].

Т. Бережна увела в науковий обіг поняття «інноваційна методична культура» вчителя початкових класів, яке представлено як інтегративна якість особистості вчителя, що характеризується сукупністю мотивів, цінностей, компетенцій і оптимальним поєднанням володіння традиційними й інноваційними технологіями, які застосовуються на основі рефлексивних дій і забезпечують високий рівень професійної новаторської діяльності.

Автор розглядає феномени інноваційної і традиційної методичної культури на особистісному рівні, що передбачає їх розвиток.

І. Артемьєва [1] у своєму дисертаційному дослідженні методичну культуру майбутнього вчителя початкових класів розглядає як інтегративну характеристику його загальної і професійної культури. На думку автора, методична культура вчителя початкових класів – це результат системного засвоєння норм і цінностей виховного і розвивального навчання, творчої діяльності сучасного педагога, культурного потенціалу суспільства. Логіку розвитку методичної культури авторка представляє як процес проходження стадій професійного становлення: методична грамотність – готовність до методичної діяльності – методична компетентність, проте не обгрунтовує її.

Виходячи з наведених визначень досліджуваного нами феномену, можна констатувати, що методична культура виникає в лоні педагогічної і виявляє себе як утворення, що єднає теорію і практику культури професійної діяльності викладача вищої школи.

Таким чином, осмислення представлених наукових поглядів щодо сутності методичної культури викладача дозволяє стверджувати, що вона є інтегративним особистісним утворенням, яке є діалектичною єдністю ціннісного відношення до вітчизняного й зарубіжного досвіду вокально-педагогічної діяльності, компетентності у галузі теорії і методики викладання вокалу та спроможності творчої самореалізації у вокально-педагогічній

діяльності. Означене інтегрально-особистісне утворення характеризує способи діяльності майбутніх викладачів на основі засвоєних теоретичних знань, сформованих умінь й досвіду методичної діяльності для адекватної самореалізації у майбутній професійній діяльності. Тобто, майбутні викладачі вокалу зі сформованою методичною культурою готові вирішувати вокально-виконавські й вокально-педагогічні завдання, створювати конструктивні взаємовідносини у навчально-виховному середовищі. Доцільним вважаємо зазначити й те, що термін «сформована» може отримати закінчену форму дії лише на певний період професійної діяльності викладача, оскільки, для прикладу, педагогічні технології постійно оновлюються і, відповідно, змінюються критерії рівнів їх осягнення і оволодіння.

Висновки і перспективи подальших досліджень.

Проведений аналіз теоретичних підходів показав, що в науково-педагогічному співтоваристві поняття «методична культура» трактується доволі дискусійно, немає єдиного підходу до визначення сутності методичної культури майбутнього викладача. Проте формування методичної культури є важливим етапом у процесі професійного становлення майбутнього викладача. Подальший науковий пошук пов'язуємо з потребою розкриття компонентного складу методичної культури майбутнього викладача вокалу.

Список використаних джерел

1. Артемьєва И. Н. Формирование методической культуры будущих учителей начальных классов в контексте вузовской подготовки: автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08. «Теория и методика профессионального образования» / Ирина Николаевна Артемьева – М., 2004. – 17 с.
2. Грицай Н.Б. Методична культура як важливий компонент системи методичної підготовки майбутнього вчителя біології / Н.Б. Грицай // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – Суми: Сум ДПУ імені А. С. Макаренка. – 2012. – № 7 (25). С. 3–9.
3. Каган М. С. Философия культуры / Мойсей Самойлович Каган ; СПб. гос. ун-т. – СПб. : Петрополис, 1996. – 416 с.
4. Карачевцева А. П. Методическая культура как дидактическое условие профессионального образования учителя / А. П. Карачевцева // Материалы Всероссийской научно-практической конференции [«Творческая самореализация личности в контексте профессиональной педагогической культуры»] / Под ред. И. Ф. Исаева, М. И. Ситниковой. – Белгород : Изд-во БелГУ, 2001. – С. 105–107.
5. Культурологія: українська та зарубіжна культура : навч. посіб. / [М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. Я. Шевнюк] ; за ред. М.М. Заковича. – 5-те вид., стерео. – Київ : Знання, 2010. – 589 с.
6. Морзе Н. В. Основи методичної підготовки вчителя інформатики: монографія / Н. В. Морзе. – К.: Курс, 2003. – 372 с.
7. Павелко Н. Н. Культурологическая парадигма профессионально–педагогической культуры преподавателей высшей школы : дис. ... д-ра культурологии : 24.00.01 / Павелко Надежда Николаевна. – Краснодар, 2004. – 403 с.
8. Петрушенко В. Л. Культурологія: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. I-IV рівнів акредитації / [В.Л. Петрушенко, Л.А. Пинда, С.М.Повторєва та ін.] ; за заг. ред. проф. В. М. Пігі. – 3-те вид., перероб. і доп. – Львів : Магнолія, 2009. – 375 с.
9. Сластенин В. А. Формирование профессиональной культуры учителя : [учебное пособие] / В. А. Сластенин. – М. : Прометей, 1993. – 177 с.

References

1. Artemeva I. N. (2004), Formirovanie metodicheskoy kulturyi buduschih uchiteley nachalnyih klassov v kontekste vuzovskoy podgotovki [Formation of methodical culture of future primary school teachers in the context of university training]: Abstract Th... for obtaining a scientific degree of a candidate of f pedagogical sciences in specialty.: 13.00.08 - theory and methods of vocational education, Novgorod State University named after J. Mudrogo, M., 17 p.
2. Hrytsai N.B. (2012), Metodichna kultura yak vazhlyvyi komponent systemy metodychnoi pidhotovky maibutnoho vchytelia biolohii: [Methodological culture as an important component of the methodological training future teachers of biology]: Pedagogical Sciences: Theory, History, innovative technologies. Sumy: Sumy DPU named after A. S. Makarenko, № 7 (25). S. 3-9.
3. Kagan M. S. (1996), Filosofiya kulturyi [Culture philosophy]: St. Petersburg State University, 416 p.
4. Karachevtseva A. P. (2001), Metodicheskaya kultura kak didakticheskoe uslovie professionalnogo obrazovaniya uchitelya [Methodical culture as a didactic condition of vocational teacher education]: Belgorod, S.105–107.
5. Zakovych M. M., Ziaziun I. A., Shevniuk O. Y. (2010), Kulturolohiia: ukrainska ta zarubizhna kultura : navch. posib. [Culturology: Ukrainian and foreign culture]: Kyiv: Knowledge, 589 p.
6. Morze N. V. (2003), Osnovy metodychnoi pidhotovky vchytelia informatyky: monohrafiia [Fundamentals of methodical preparation of the teacher of computer science]: K. : Course, 372 p.
7. Pavelko N. N. (2004), Kulturologicheskaya paradihma professionalno–pedagogicheskoy kulturyi prepodavateley vyisshey shkoly: dis. ... d-ra kulturologii : 24.00.01 [Culturological paradigm of the professional-pedagogical culture of high school teachers: dissertation... .. Dr. cultural studies: 24.00.01]: Krasnodar, 403 p.
8. Petrushenko V. L. (2009), Kulturolohiia: navch. posib. dlia studentiv vyssh. navch. zakl. I-IV rivniv akredyatsii [Cultural Studies: Teaching manual for students of higher education. tutor shut up I-IV levels of accreditation]: Lviv: Magnolia, 375 p.
9. Slastenin V. A. (1993), Formirovanie professionalnoy kulturyi uchitelya : uchebnoe posobie [Slastenin V. A. Formation of a teacher's professional culture: study guide]: Moscow: Prometheus, 177 p.

На основі аналізу наукової літератури в статті розкрито сутність понять: «культура» і «методическая культура» майбутнього вчителя. Представлені дані про розробленість проблеми формування методическої культури майбутнього вчителя. Обґрунтована актуальність методическої культури вчителя вищого навчального закладу. Визначено значення формування методическої культури в процесі вокальної підготовки майбутнього вчителя і їх професійного становлення в вищому навчальному закладі.

Ключевые слова: культура, методическая культура, методическая культура майбутнього вчителя вокала.

The purpose of the publication is to reveal and summarize theoretical approaches to the essence of the methodological culture and its main characteristics in the context of vocal teacher training. To solve this goal, a complex of general scientific theoretical research methods was used: to study the state of development of the problem in music pedagogy and teaching practice, to study the theoretical aspects of the problem, the synthesis of theoretical data, their comparison, interpretation, comparison. In the scientific and pedagogical community, the phenomenon of "the teacher's methodological culture" is interpreted ambiguously. Most authors consider the methodological culture of a teacher as a component of his professional and pedagogical culture, which provides the possibility of teaching a particular discipline in accordance with the knowledge of the methodology (M. Gilmullin, T. Kovtunova, R. Milrud, I. Novik); a number of researchers with the pedagogical methodical culture correlate the effective implementation of professional and educational activities in general (T. Taranova, N. Nikulina); the definition of methodological culture as an integrative quality of a teacher, characterizes his ability to methodical activity, suggested in the works of T. Berezhnoy, T. Gushchina, L. Plekhanov and others. Understanding the presented scientific views on the essence of the teacher's methodological culture suggests that it is an integrative personality education, represents the dialectical unity of the value relation to the domestic and foreign experience of vocal-pedagogical activity, competence in the field of the theory and methodology of teaching vocals and the ability of creative self-realization in vocal pedagogical activity. Further scientific search is associated with the need to disclose the component composition of the methodical culture of the future vocal teacher of a higher educational institution. The practical significance of the study is seen in the need for recommendations for future vocal teachers on the formation of a methodological culture.

Key words: culture, methodical culture, methodical culture of the future vocal teacher.

УДК 378.011.3-057.87:373.2

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-86-90

Добош Олена Михайлівна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ

У статті розглядаються питання професійного саморозвитку; здійснено теоретичний аналіз проблеми визначення поняття професійного саморозвитку майбутніх вчителів закладів дошкільної освіти; визначено основні завдання саморозвитку та самовдосконалення під час підготовки майбутніх вчителів у ЗВО та необхідності підтримки професійного розвитку педагога; обґрунтовано доцільність використання ігрових технологій у підготовці майбутніх вчителів у вищих навчальних закладах; обґрунтовано використання різних ігрових педагогічних технологій для подальшого професійного саморозвитку у навчально-професійній діяльності, що сприяє адаптації студентів до особливостей подальшої педагогічної праці.

Ключові слова: саморозвиток, самовдосконалення, професійний саморозвиток, професійна діяльність, майбутній вчитель закладу дошкільної освіти, гра, ігрова технологія.

Постановка проблеми. Динамічні процеси, що відбуваються в Україні, торкаються й сфери освіти, загострюючи проблеми підготовки майбутніх вчителів закладів дошкільної освіти. Процес входження до європейського освітнього простору зумовили зміну ставлення суспільства до проблем самоосвіти майбутнього вчителя, його самовиховання та саморозвитку. Метою вищої педагогічної освіти в Україні є не лише набуття фундаментальних професійних знань майбутніх фахівців, а й формування в них готовності до подальшого професійного та особистісного саморозвитку, самореалізації. Згідно з Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», відповідно до Національної доктрини розвитку освіти, Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності, пріоритетною на сучасному етапі є проблема виховання високодуховної, творчої особистості.

У сучасній освіті особливої значущості набуває підготовка активного, ініціативного педагога, здатного до постійного самовдосконалення, спроможного бути конкурентоздатним і реалізувати свій потенціал на користь суспільству, загострюється проблема відповідності майбутніх педагогів потребам безпосередньої діяльності. Особливого значення набуває формування готовності майбутнього педагога до безперервного професійного саморозвитку на етапі підготовки у ВНЗ, оскільки саме в цей період закладаються мотиваційно-ціннісні, когнітивні та рефлексивно-діяльнісні основи професійного саморозвитку особистості [9].

У зв'язку з цим виникає необхідність в організації такої системи фахової підготовки майбутніх педагогів, яка б забезпечувала цілеспрямований процес формування їхньої готовності до безперервного професійного саморозвитку, що передбачає здатність постійно вдосконалювати свої особистісні та професійні якості й виявляється в бажанні та спроможності постійно підвищувати рівень професійної майстерності.

Вимога постійного особистісного і професійного зростання є чи не найважливішою для професії педагога. Ефективна професійна підготовка майбутнього вчителя дітей дошкільного віку неможлива без самоосвіти, самовиховання та саморозвитку. Тобто навчання і самонавчання студента потребує не лише знання ним форм і методів аудиторної роботи, роботи з книгою, іншими сучасними джерелами інформації, а й застосування деяких вольових зусиль, розвитку певних особистісних якостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теорія та практика професійної підготовки майбутніх вчителів у системі вищої педагогічної освіти є одним із напрямів досліджень вітчизняних науковців. У контексті нашого пошуку особливої теоретико-методологічної ваги набувають наукові розробки проблеми професійної підготовки педагогів.

Професійний розвиток і саморозвиток особистості є об'єктом дослідження психологів та педагогів (Л. Виготський, С. Рубінштейн, К. Абульханова-Славська, Б. Федоришин, Г. Балл, Л. Митіна та інші). Становлення і розвиток педагогічної майстерності педагога вивчали І. Зязюн, Т. Вайніленко, В. Кан-